

Enikő, Péter Hilda és Csutak Réka közös játékból olykor lüktet a tompán fájó, keserves női sors, azonban dizájnerek tervezte ruháikban, kokain-, heroin- és alkoholmámorukban inkább valamilyen ultragazdag, rivalizáló családokról szóló amerikai filmsorozat női szereplőire emlékeztetnek. A bíbor és a mályvaszín különböző árnyalatait viselő férfiak pedig mintha egy high tech kellékeket, mobiltelefonokat és tartozékaikat felvonultató, menő akciófilmből kerültek volna a Várszínház színpadára.

Minden jelenetre jut egy tucatnyi (jó és rossz, érdekes és érdektelen) ötlet, mintha csak a néző figyelmének ébren tartása lenne a cél – különben mi mással lehet magyarázni, hogy Richárd VI. Henrik koporsójából ugrik elő, hogy repülő hajtogat a gyilkosoknak szánt parancsból, hogy Catesby az egyik jelenet előtt balettozik kicsit, hogy Richmond rapperként, angolul olvassa fel beszédét, s hogy Hastings hóna alatt kistévét van?

Tompa Gábor *III. Richárd*-ja ebben a formájában *brainstorming* egy meglehetősen érdekesnek ígérkező előadáshoz.

WILLIAM SHAKESPEARE: III. RICHÁRD
(A Kolozsvári Állami Magyar Színház
és a Gyulai Várszínház közös produkciója)

Fordította: Vas István. **Dramaturg:** Visky András. **A dramaturg munkatársa:** Vajna Noémi. **Díszlet- és jelmeztervező:** Carmencita Brojboiu. **Maszkmester:** Varga-Járó Ilona. **Zeneszerző:** Vasile Şirli. **Koreográfus:** Florin Fieroiu. **Digitális média:** Tofán Zsolt. **Rendezőasszisztens:** Albu István. **Rendező:** Tompa Gábor. **Szereplők:** Bogdán Zsolt, Keresztes Sándor, Hatházi András, Bíró József, Bács Miklós, Senkálzky Endre, Salat Lehel, Orbán Attila, Sinkó Ferenc, Galló Ernő, Molnár Levente, Szűcs Ervin, Farkas Lóránd, Bodolai Balázs, Laczkó Vass Róbert, Buzási András, Balla Szabolcs, Fogarasi Alpár, Nagy József, Visky Bence, Mányoki Bence, Kézdi Imola, Györgyjakab Enikő, Péter Hilda, Csutak Réka, Pethő Anikó, Skovrán Tünde, M. Kántor Melinda.

Sz. Deme László

Vagy amit akarunk?

WILLIAM SHAKESPEARE: VÍZKERESZT VAGY BÁNOM IS ÉN

A *Vízkereszt* színhelye Illíria, vagyis az Adria dalmát partvidéke, így Telihay Péter rendezői döntése, hogy Shakespeare művét mai balkáni színek és hangulatok közé helyezi, tulajdonképpen nem is találmány, hanem pontos elemzés eredménye. Csík György jelmezeiben és a színpadi rekvizitumokban eklektikus és nyers milió tárulkozik fel. Itt a nők késpengét használnak tükörként a szépítkezéshez, a kigombolt ing alól kosarasmez kandikál elő, van, aki mezítláb szaladgál, más cigányos kalapot hord, vagy temérdek aranylánc lóg a nyakában, esetleg sajátos ízlésű ruházatkodásban éli ki harsány személyiségét. A dézsa és a vájdling mellett elfér az úri bőrkanapé és a tágas mediterrán konyhába illő vaskos asztal, megrakva minden földi jóval, de főként káposztával és pálinkával.

Ugyanez az atmoszféra az előadás hangsúlyos részét képező zenei világban már finomabban jelenik meg. Nem a délszláv térség Kusturica óta szinte védjegyként használtos ércfűvös melódiai harsognak, hanem kemény rockkal rukkol elő egy, a színre helyezett komplett zenekar. Orsino herceg Metallica-számra búsong Olivia szenttelen elutasítása miatt, de elhangzik több más szerzemény is, köztük egy *best of* kislemezre való Kispál és a Borz. Mindez talán már nem is a Balkán, inkább

a Vajdaság légkörét idézi. Bárhogyan is van, a zenekar dramaturgiai funkciót tölt be az előadásban. A zenészek alkotják a herceg udvarát, hisz a szerzői utasítás értelmében Orsino udvarában zene szól a háttérben. Itt dalol Feste a megfelelő jelenetekben, s a hercegi kíséretet megtestesítő, de egyébként Antoniót (is) játszó színész ül a billentyűknél, Sebastian pedig gitározik. Szöveges szerepet nem kapott, de pompásan püföli a dobokat Lakatos Mátyás, míg ifj. Kucsera Géza zenei vezető a szaxofont búvóli, s egy erőteljes szólóval fejezi majd ki a Sebastianban szárba szökő szerelmi vágyát Olivia iránt.

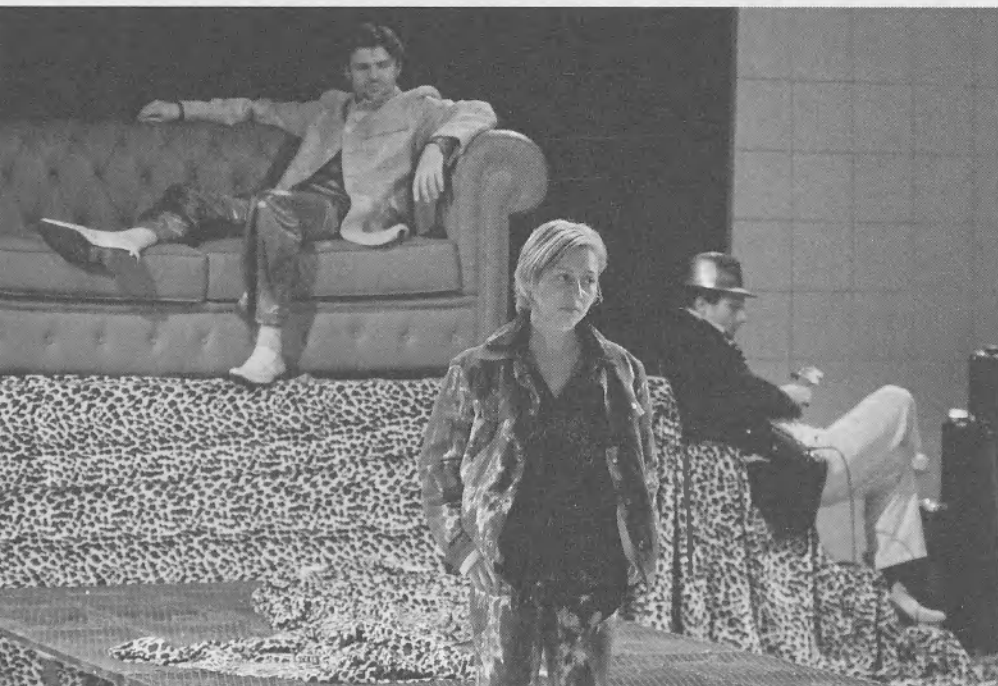
A színpadi események a Gyulai Várszínház Tőszínpadán hosszanti játéktérben zajlanak, amelyet két oldalról fog közre a nézőtér, mint egy teniszmezőként. Az összes darabbéli helyszín egymás mellett helyezkedik el a színen. Az egyik oldalon a takarás fehér falai jelképezik Olivia házat, vele szemben egy emelvényre helyezett piros dívány szimbolizálja a herceg termet, s a kettő közötti, homokkal felszórt felületen ingázik egy franciaágy és hajtány keresztvezéséből született alkalmatlanság. Ezen „vetődik partra” Viola, ezen hangzik el több monológ, s végül ezen gubbasztanak az egymáshoz passzolt szerelmesek. A teret kiegészítő, fent említett, balkáni romantikát festő kellékek az előadás mene-

tének szempontjából csekélyebb jelentőséggel bírnak. Ahogyan Malvolio kihallgatásakor nincs rejtekhely, ahonnan hallgatóznának a szereplők, csupán úgy tesznek, mintha elrejtőznének (például befogják a szemüket), s így pompás színházi pillanatként a néző képzeletére bázíroz a rendező, úgy máshol is el lehetne hagyni egy-két elemet. Például a dézsa pontosan ebbe a világba illő kellék, de csupán akkor veszik használatba, amikor Tóbi és Mária szerelmi egymásnak feszülése során a nő belelép, miközben Tóbival egymásba gabalyodnak. Csakhogy ez a mozzanat történhetne máshol is, akár a homokban fetrengve, nem köthető kizárólag a dézsához. Hasonlóképp az események sodrából elhagyhatónak tetszenek a konyhaasztal körüli ételkészítési előkészületek vagy a másik asztalkára helyezett rezsón

teremtik elénk a rájuk bízott figurákat. Kálló Béla megdölgötlan, gyerekes és felfortyanó Orsínót játszik. (A homokos tengerpart akár a rábízott homokozót, birodalmát is jelenthetné.) Antoniót, a hajóskapitányt, valamint több kisebb szerepet is egyaránt fiatalosan hanyag gesztusain szűr át Ralbovszki Csaba. G. Erdélyi Hermina borús, elgondolkodó és vívódó, intellektuális Violát alakít. Pálfi Ervin kissé léha Sebastian. Körmöci Petronella vadóc Olivia. Vicei Natália étellel teli, kacagós Máriaként van jelen minden színre lépésénél. Kovács Frigyes Tóbijában újra és újra megvillan a kiábrándult bölcsek fanyar humora. Fonnyadi Ábrisként Szilágyi Nándor briliroz eleven frissességgel. Csernik Árpád Malvoliója kockaagyú, bumfordi figura. Végül Festeként Szőke Attila olykor eltöprengő bolondot játszik, nótázása, jókedve felhős, bohóc helyett inkább egy koraérett fiatalat látunk, akinek már tiszta képe van az ember ellentmondásos természetéről.

A szerepértelmezéseken végigtekintve láthatóvá válik, hogy van, aki egyszerű vígjátéki figuraként értelmezi a szerepét, más viszont bonyolultabb, összetettebb karaktert próbál megtalálni. Hasonló kettőséget érezni az előadás egészéből: ingadozik a kellemes komédia és a több réteget megszólaltató Shakespeare között. Miközben remekül szórakozunk a komikus helyzeteken, felvetődik egy sor, komolynak tűnő kérdés is, melyekre azonban nem kapunk határozott válaszokat. Miért láthatja meg a játéktérben a herceg Violát és Olivia Sebastiant, még mielőtt a dramaturgia szerint találkoznának? Miért énekel közösen Viola és Sebastian a hajtányágyon, amikor az események sze-

rint még nem találkoztak? Ha vígjátékot látunk, miért nem egyértelmű hepienddel végződik? Ha komédiát látunk, miért nem boldog senki a végkifejletnél, mikor ki-ki rálelt a párjára? Ha nem (csak) víg a játék, akkor miért nem alapozták meg korábban a bonyolultabb lelki folyamatokat? Ha az identitás megelégsének súlyával kíván szembesíteni ez a pillanat, miért nem teszi? Miért áll *Vízkereszt*-szimbólumként egy hatalmas tükör az előadás díszletében, ha nincs szerepe?

Molnár Edvárd felvétele

Kálló Béla (Orsino), G. Erdélyi Hermina (Viola) és Pálfi Ervin (Sebastian)

való fásírtsütés is, hiszen voltaképpen

nem derül ki, mi ezekkel az előadásnak a szándéka. Hacsak ezek a hangsúlyozottan valós tárgyak és eszközök a balkáni milió megteremtésén túl nem a mesebeli történeteket kívánják ellenpontosítani realitásukkal, illetve jelezni azt, hogy a mesés szerelmi kibontakozás a mi mindennapi, hétköznapi környezetünkben zajlik: itt és most, bármikor megtörténhet a csoda. Mintha ezt erősítené az a momentum is, amikor a herceg zenekarából kiváló Sebastian Olivia után szalad, de civil biztatásokért még visszafordul zenésztársaihoz. Ám valahogy az előadás mindezzel együtt sem erősíti meg a reális és a szürreális egymásba gabalyodásának lehetőségét.

Meggyőző erővel tesz viszont tanúságot arról, hogy a Szabadkai Népszínház remek társulattal rendelkezik. Bár az első megjelenéseknél a színészek többségénél valamiféle bizonytalankodó hangütés figyelhető meg, mint a focistáknál, akik régen játszottak, s idő kell, míg újra belemelegednek, míg a csapat újra megtalálja saját ritmusát, de ez hamar elmúlik. Az átmenetnek bizonyuló kezdet után a realista játékmódot követő alakítások tisztán és érthetően közvetítik Nádasy Ádám világos és gördülékeny fordítását, és teljes színészi erővel

WILLIAM SHAKESPEARE:
VÍZKERESZT VAGY BÁNOM IS ÉN

(A Szabadkai Népszínház Magyar Társulatának előadása a Gyulai Várszínház Tószínpadán a IV. Shakespeare Fesztivál keretében)

Fordította: Nádasy Ádám. **Jelmez:** Csík György m. v. **Zenei vezető:** Ifj. Kucsera Géza. **Rendezőasszisztens:** Vágó Kriszta m. v. **Díszlet-rendező:** Telihay Péter m. v. **Szereplők:** Kálló Béla, Ralbovszki Csaba, G. Erdélyi Hermina, Pálfi Ervin, Körmöci Petronella, Vicei Natália, Kovács Frigyes, Szilágyi Nándor, Csernik Árpád, Szőke Attila. **Zenészek:** ifj. Kucsera Géza, Lakatos Mátyas.